

TUTKIMUSOSIO

Julkaistavissa 1.9.2018

**Päijät-Hämeen maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
päijäthämäläisten mielipiteistä:**

Päijät-Hämeessä kannetaan huolta ikääntyneiden ja huono-osaisten elinoloista

Päijät-Hämeen asukkaat kantavat huolta ikääntyneiden ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Kaksi kolmesta päijäthämäläisestä kannattaa suoria maakuntavaaleja. Äänestämässä vaaleissa kävisi lähes kolme viidestä.

Ehdokkaaksi maakuntavaaleihin voisi kysyttäessä olla lähdössä joka viides ja maakunnalliseen lautakuntaan lähes joka kolmas päijäthämäläinen. Ehdokkuuksia halutaan kuitenkin rajoittaa. Neljä viidestä katsoo, että saman henkilön ei pitäisi olla ehdolla kunta-, maakunta- ja eduskuntavaaleissa.

Maakuntajohtajan haluaisi valita suoralla vaalilla noin puolet ja maakunnallista aloiteoikeutta kannattaa kaksi kolmesta maakunnan asukkaasta.

Päijäthämäläiset suhtautuvat maakuntauudistukseen melko varovaisesti. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan säilyttää kunnilla.

Päijät-Hämeessä luotetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa, etenkin neuvola- ja vanhuspalveluissa, julkiseen palveluntarjoajaan, erikoislääkäripalveluissa ja fysioterapiassa yksityiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Päijät-Hämeen osalta.

Ikäihmisten ja huono-osaisten elinolot huolettavat Päijät-Hämeessä

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden

väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (69%) Päijät-Hämeen asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Viiden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (68 %), eläkeläiset/ikääntyneet (67 %), maaseudulla asuvat (62 %), työttömät (61 %) ja viljelijät (58 %).

Päijät-Hämeen asukkaiden odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat vain hieman koko maan väestön keskiarvosta. Päijäthämäläiset ovat keskimäärää vähemmän huolissaan opiskelijoiden elinolojen muutoksesta.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Selvä enemmistö (68 %) Päijät-Hämeessä asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Lähes joka toinen (45 %) päijäthämäläisistä sanoo kuitenkin samaan hengenvetoon, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Päijät-Hämeessä asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Neljä viidestä (81 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Vain reilu neljäsosa (27 %) katsoo, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Joka toinen (52 %) olettaa, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Vain vajaa kolmannes (30 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Kolmannes (33 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Päijät-Hämeessä asuvat suhtautuvat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin epäuskoisemmin kuin kansalaiset koko maassa keskimäärin.

Kolmasosa haluaa oman maakunnan

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Kaksi viidestä (41 %) Päijät-Hämeen asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Vain noin kolmasosalle (35 %) on kuitenkin tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Lähes kaksi viidestä asukkaasta Päijät-Hämeessä (38 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on tätä suurempi joukko (42 %). Lähes puolet (45 %) Päijät-Hämeen asukkaista

ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Kolmannes on eri mieltä. Reilu viidennes (22 %) kannattaa ja enemmistö (55 %) vastustaa maakuntien toiminnan rahoittamista vastaisuudessa maakuntaverolla.

Päijät-Hämeen asukkaat suhtautuvat maakuntahallintoon varauksellisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

Reilu neljännes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka yli neljännes (29 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Päijät-Hämeen asukkaat suhtautuvat kuntien tehtävien siirtämiseen maakuntien vastuulle varauksellisemmin kuin väestö koko maassa keskimäärin.

Maakuntavaaleissa äänestäminen yhtä tärkeää kuin eurovaaleissa

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestäminen eduskuntavaaleissa. Vähintään melko tärkeänä tätä pitää lähes yhdeksän kymmenestä (86 %).

Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa pitää tärkeänä lähes yli neljä viidestä (84 %) väestöstä. Yli puolet (57 %) pitää tärkeänä äänestämistä maakuntavaaleissa, samoin yli puolet (59 %) äänestämistä eurovaaleissa.

Päijät-Hämeen asukkaiden näkemykset poikkeavat jonkin verran koko maan väestöstä. Äänestäminen eri vaaleissa ja suoravaikuttaminen on hieman vähemmän tärkeää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

Kuntavaaliehtokkuus kiinnostaa Päijät-Hämeessä keskimäärää enemmän

Eri luottamustehtävissä toimimista pitää periaatteessa mieluisana noin joka kolmas. Eniten halukkuutta kohdentuu kunnallisten lautakuntien jäsenyyksiin (36 % erittäin tai melko mieluista).

Jonkin verran vähemmän kiinnostusta suuntautuu kunnanvaltuuston jäsenyyteen (erittäin tai melko mieluinen 29 %) ja viidesosa on jonkin verran kiinnostunut ehdokkuudesta maakuntavaalituustossa (21 %).

Päijät-Hämeen asukkaat suhtautuvat etenkin kuntavaaliehdokkuuteen myönteisemmin kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Päijät-Hämeessä luotetaan etenkin neuvola- ja vanhuspalveluissa julkiseen palveluntarjoajaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta neljä on sellaista, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (52 % valitsisi julkisen, 12 % yksityisen), ikääntyneiden palveluasuminen (37 % julkinen, 25 % yksityinen) ja kotihoito (36 % julkinen, 24 % yksityinen) sekä fysioterapiapalvelut (31 % julkinen, 25 % yksityinen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (43 % valitsisi yksityisen, 31% julkisen). Hammashoidossa ja yleislääkäripalveluissa syntyy tasatulos. Löytyy käytännössä yhtä paljon julkiseen ja yksityiseen luottavia.

Päijät-Hämeessä asuvat suhtautuvat valinnanvapauteen kutakuinkin samalla tavoin kuin väestö maassamme keskimäärin lukuunottamatta yleislääkäripalveluita. Päijäthämäläiset luottavat keskimäärää useammin yksityisiin yleislääkäripalveluihin.

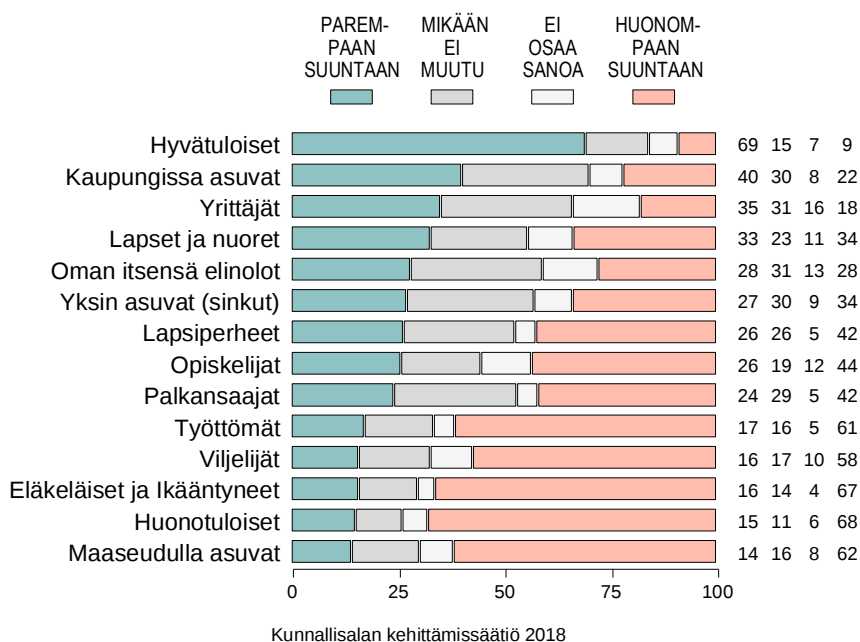
Tutkimuksen toteutus

Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Päijät-Hämeessä 299. Vastajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Päijät-Hämeessä suurimmillaan viisi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

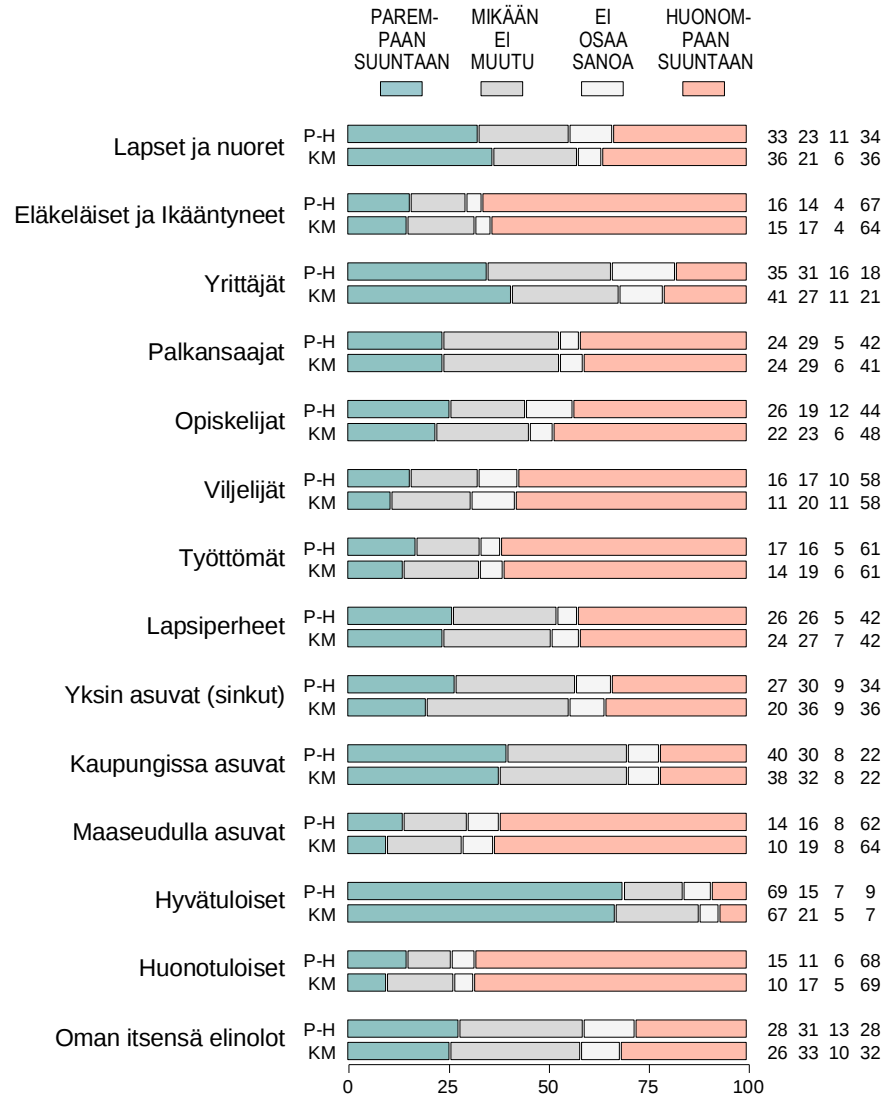
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

Kuvio 1-6. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: PÄIJÄT-HÄME (%).

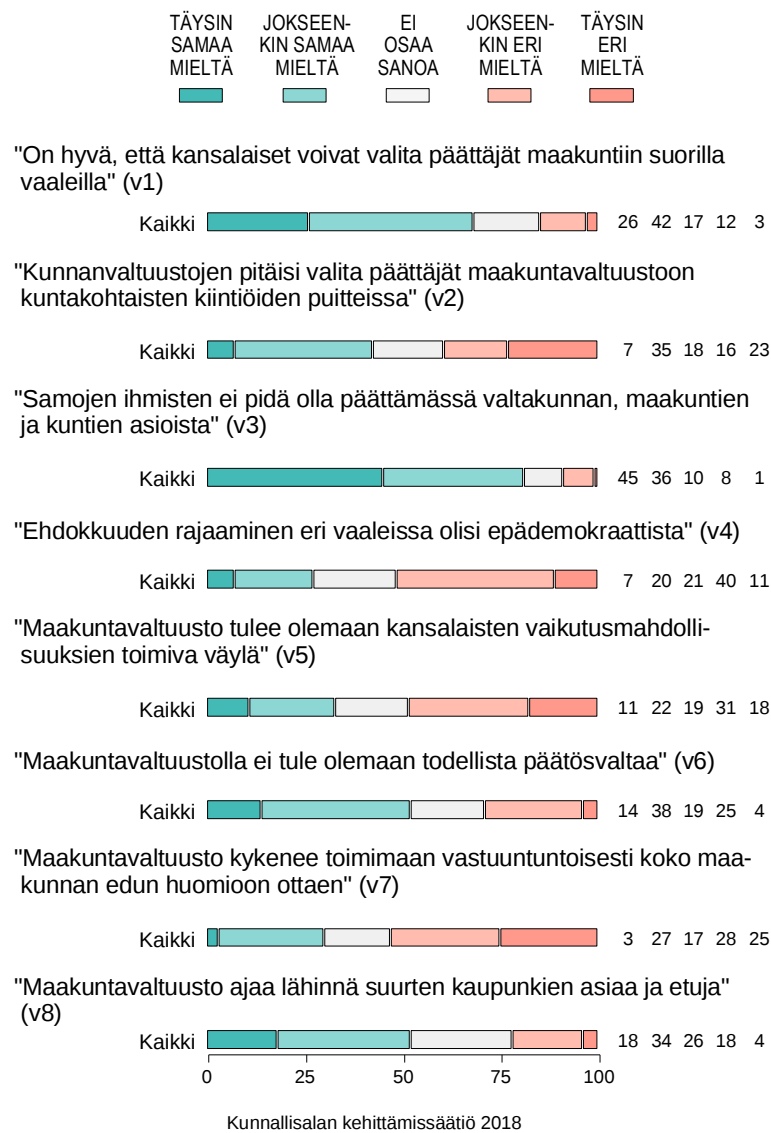

Kuvio 1-6v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
MAAKUNNASSA: PÄIJÄT-HÄME (P-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

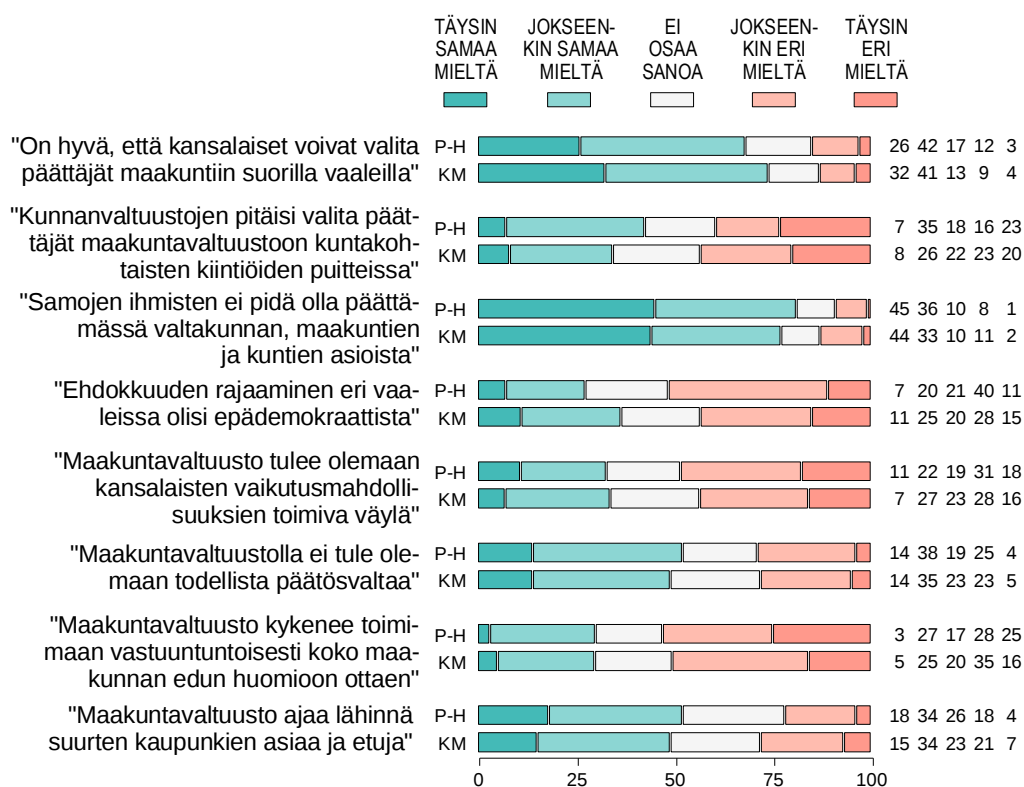

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 2-6. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PÄIJÄT-HÄME (%).

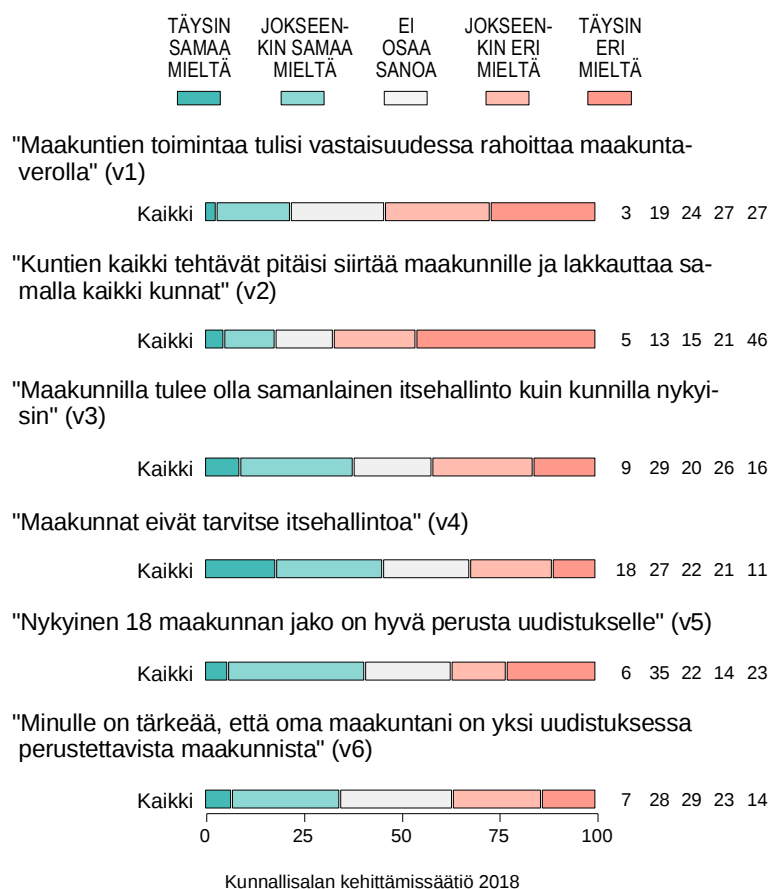

Kuvio 2-6v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PÄIJÄT-HÄME (P-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

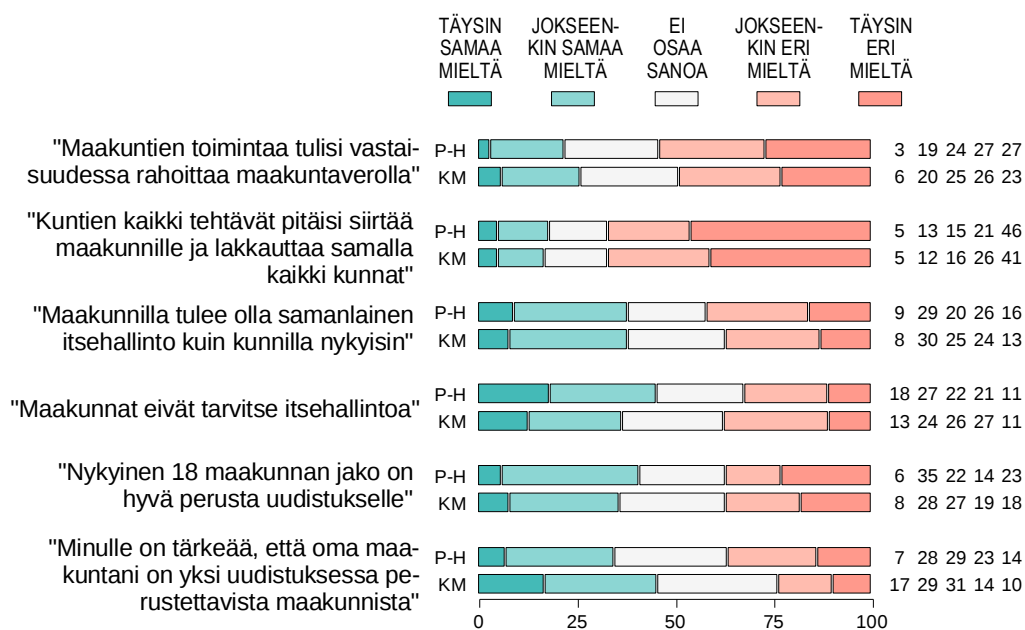

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-6. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PÄIJÄT-HÄME (%).

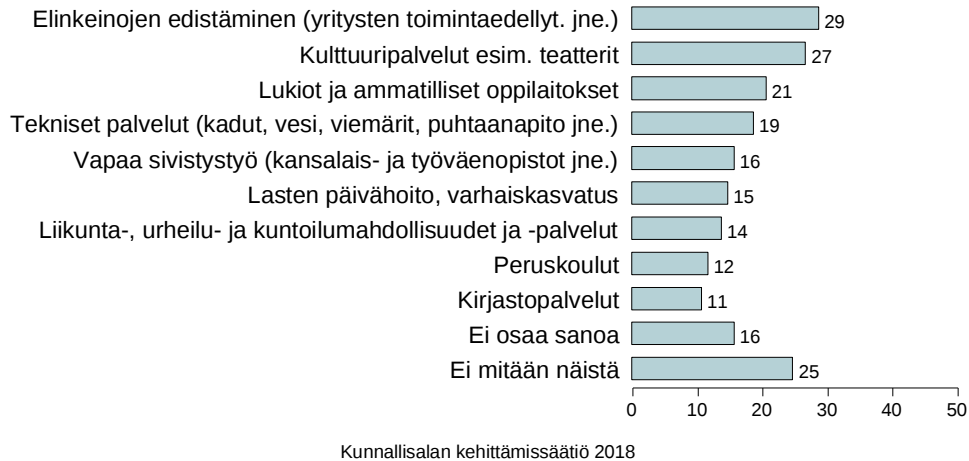

Kuvio 3-6v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PÄIJÄT-HÄME (P-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

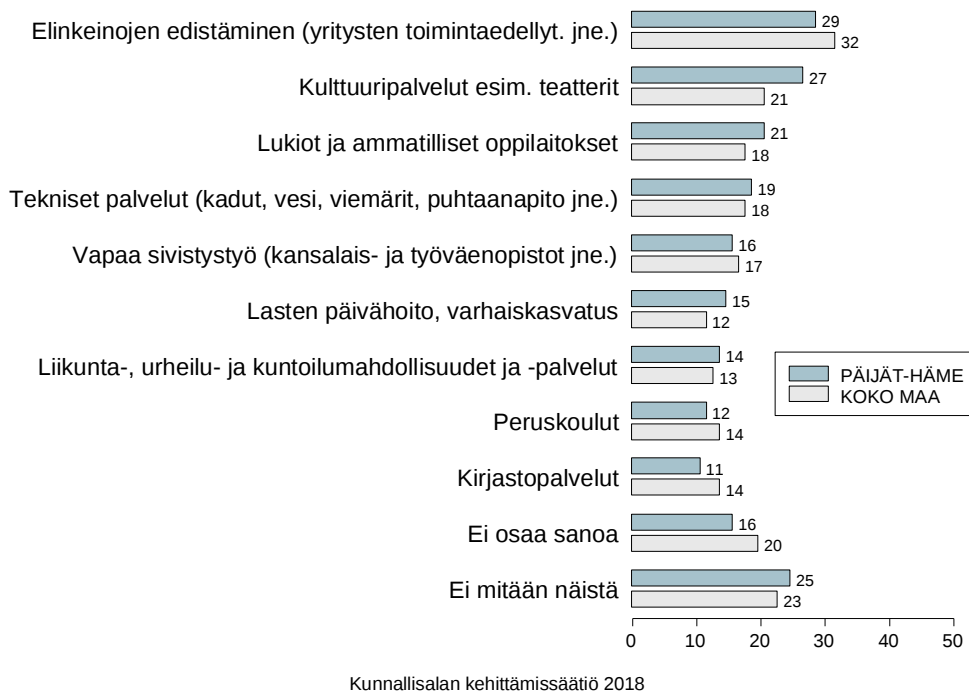

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

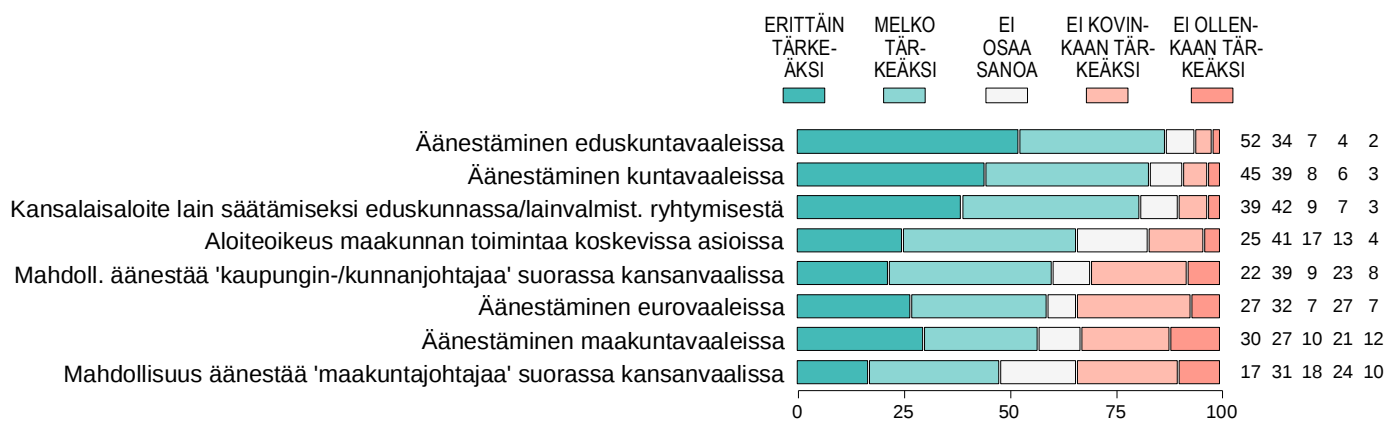
Kuvio 4-6. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: PÄIJÄT-HÄME (%).

Kuvio 4-6v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: PÄIJÄT-HÄME vs. KOKO MAA (%).

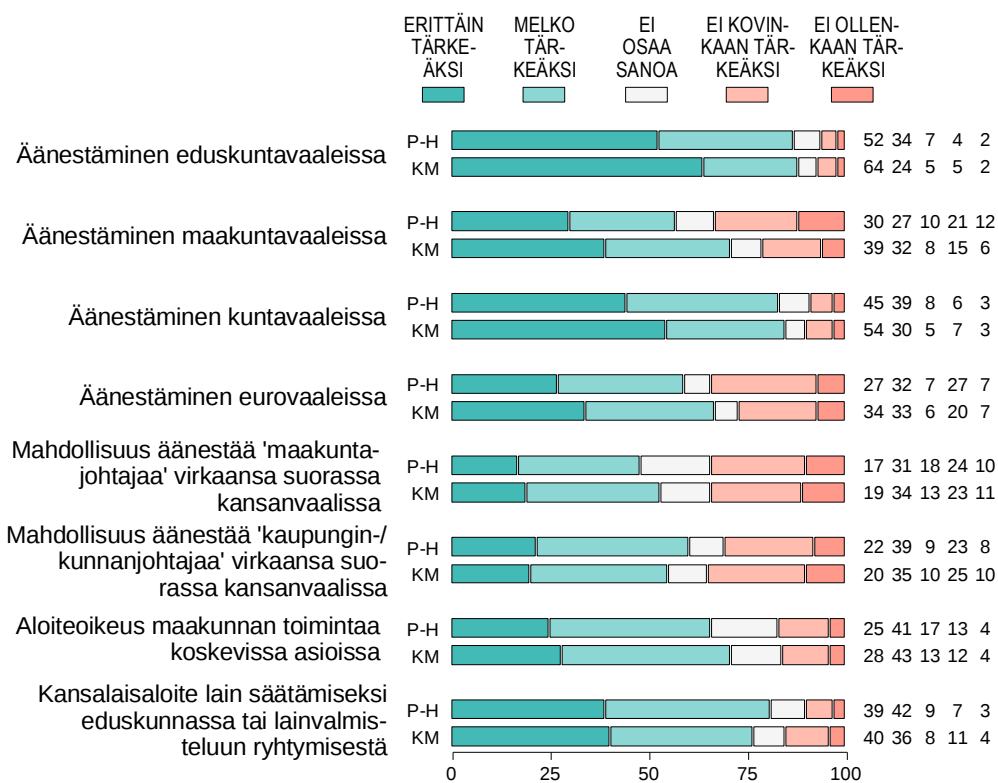

Kuvio 5-6. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTA A PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: PÄIJÄT-HÄME (tekstejä osin lyhennetty, %).

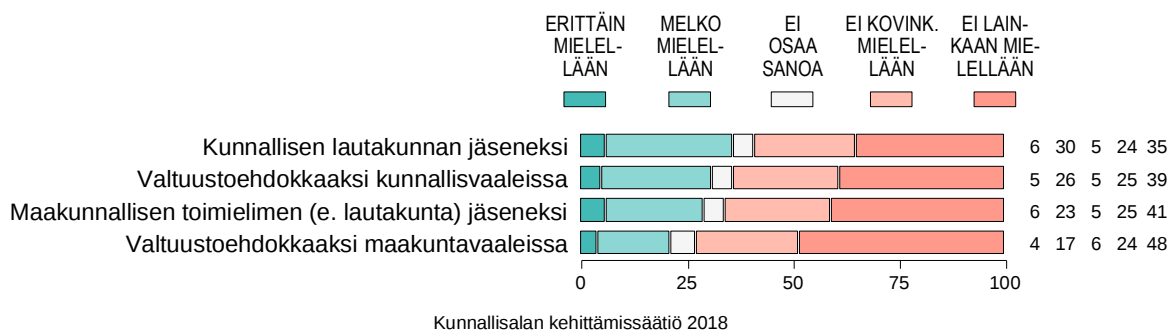
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-6v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: PÄIJÄT-HÄME (P-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

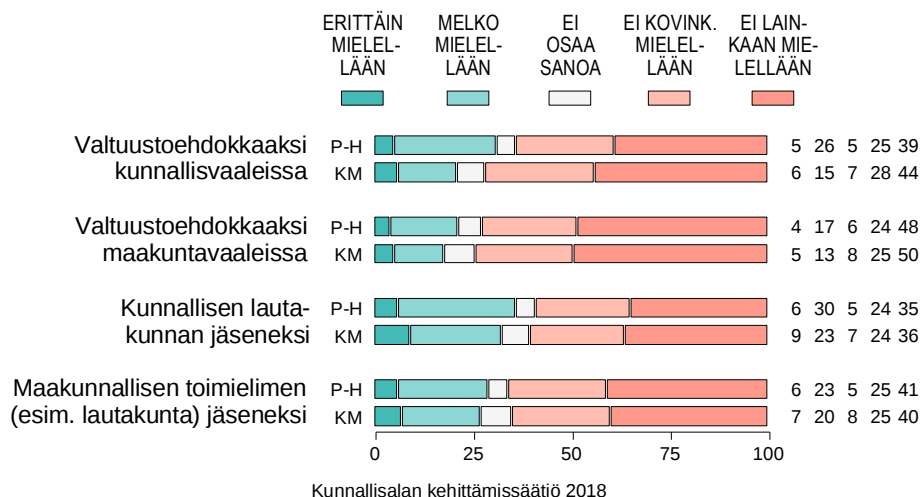

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

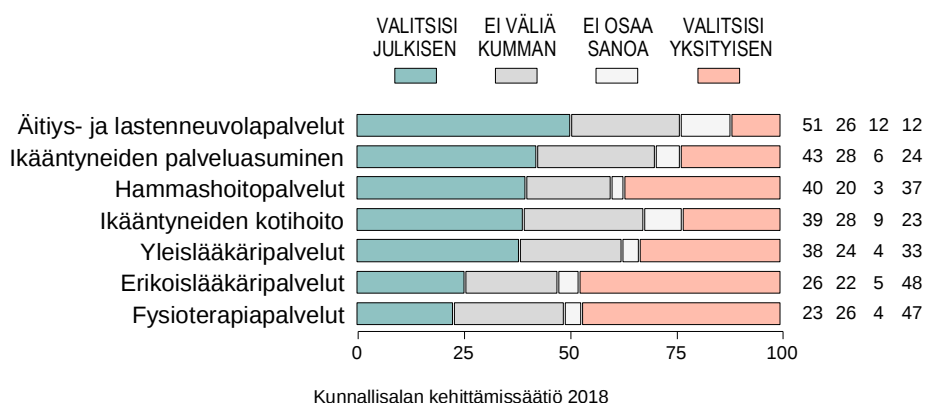
Kuvio 6-6. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: PÄIJÄT-HÄME (%).

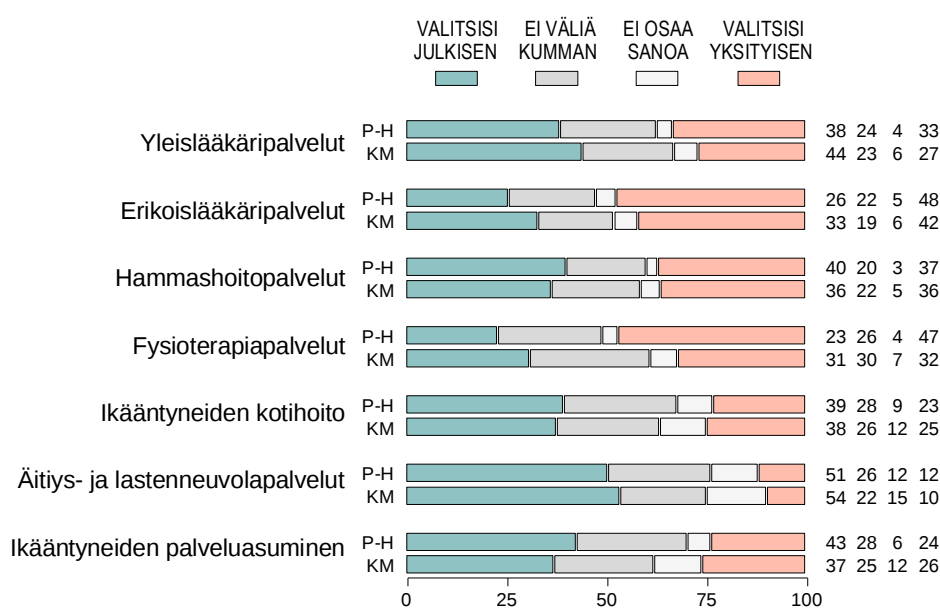
Kuvio 6-6v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: PÄIJÄT-HÄME (P-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 7-6. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: PÄIJÄT-HÄME (%).

Kuvio 7-6v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: PÄIJÄT-HÄME (P-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018